

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Forma arkusza:</i>	MPO-P1_1P-202
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – czerwiec 2020 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	3 sierpnia 2020 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne spełniające warunki zadania.

Część I

Zadanie 1. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Zasady oceniania

1 pkt – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

1. PRAWDA
2. FAŁSZ
3. PRAWDA

Zadanie 2. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawną odpowiedź i trafne uzasadnienie.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Trzeba włączać się w dyskusję świadomie, czyli wtedy kiedy komunikat, który chcemy wygłosić, jest istotny dla omawianego zagadnienia. Takie postępowanie pozwoli uniknąć odbiegania od meritum debaty.

Zadanie 3. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odtworzenie informacji sformułowanych wprost.

Zasady oceniania

2 pkt – za poprawne podanie dwóch przykładów i wyjaśnienie ich.

1 pkt – za poprawne podanie jednego przykładu i wyjaśnienie go.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

	Przykład	Objaśnienie
1.	umiejętność wymiany informacji/zdań/opinii	precyzyjne, konkretne przedstawianie własnego punktu widzenia/własnej myśli.
2.	umiejętność prowadzenia wartościowego sporu	każde stwierdzenie zawiera uzasadnienie i odniesienie do głosu oponenta

Zadanie 4. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne wyjaśnienie znaczenia sformułowania.

0 pkt – za odpowiedź niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- *Celem argumentacji jest przekonanie innych do naszych racji, poglądów, sądów. Właściwy dobór argumentów wymaga myślenia.*
- *Argumentowanie wymaga uzasadniania własnych racji, poglądów, sądów, a uzasadnienie wymaga myślenia.*
- *Klarowność i precyzja w przedstawianiu własnych poglądów wymaga wysiłku umysłowego.*

Zadanie 5. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne uzasadnienie.

0 pkt – za odpowiedź niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- *To porównanie jest trafne, ponieważ kompetencje komunikacyjne ułatwiają bezpieczne funkcjonowanie w społeczeństwie, tak jak pływanie ułatwia poruszanie się w wodzie/w morzu.*
- *Wyższe umiejętności językowe zwiększają szansę na lepsze porozumienie się z szerszym gronem ludzi, podobnie jak bardzo dobra jakość techniki pływania ułatwia poruszanie się w morzu.*

Zadanie 6. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Na właściwym doborze argumentów ze względu na odbiorców.

Zadanie 7. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odtworzenie informacji sformułowanych wprost.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne wskazanie różnicy.

0 pkt – za odpowiedź niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Retoryka wymaga tworzenia, gromadzenia argumentów, a dialektyka nakazuje ich krytyczne wartościowanie.

Zadanie 8. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odtworzenie informacji sformułowanych wprost.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne podanie czterech właściwości dobrej argumentacji.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- celowość wypowiedzi
- wyartykułowanie problemu
- zwięzłość argumentacji, uporządkowanie argumentów
- solidność (rzetelność) założeń
- zwięzłość, spójność i rzeczowość wypowiedzi
- komunikatywność wypowiedzi

Zadanie 9. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odtworzenie informacji sformułowanych wprost.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne podanie dwóch zabiegów retorycznych.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- *używanie emocjonalnych słów*
- *stosowanie wartościujących etykietek*
- *nadużywanie brzmienia wyrazów*
- *tworzenie złożonego wyводу*

Zadanie 10. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odtworzenie informacji sformułowanych wprost.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- *Takie postępowanie podoba się publiczności, zjednuje ją, ponieważ odbiorcy nie czują się ani oszukiwani, ani manipulowani.*
- *Takie postępowanie jest dowodem na umiejętność prowadzenia wartościowego sporu.*

Zadanie 11. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odtworzenie informacji sformułowanych wprost.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne uzasadnienie.

0 pkt – za odpowiedź niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- *Nadmiar słów rozmywa sens wypowiedzi.*
- *Gadatliwość nie służy konkretności wypowiedzi.*
- *Zmorą każdej dyskusji są gadulscy.*

Zadanie 12. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne dokończenie zdań.

0 pkt – za odpowiedź niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Określenie *maksyma ilości* oznacza, że argumenty wynikają z liczby przykładów.
- Określenie *maksyma jakości* oznacza, że argumenty wynikają z jakości informacji zawartych w przykładach.

Zadanie 13. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Zasady oceniania

2 pkt – za poprawne podanie dwóch przykładów.

1 pkt – za poprawne podanie jednego przykładu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Okazujemy słuchaczom szacunek:

- *budując logiczne i spójne zdania*
- *używając zrozumiałych słów i zwrotów*
- *tworząc jasny przekaz.*

Zadanie 14. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka.

Zasady oceniania

1 pkt – za poprawne zastąpienie wyrazu synonimem.

0 pkt – za odpowiedź niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

powody, intencje, zamiary

Zadanie 15. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka.

Zasady oceniania

2 pkt – za poprawne wyjaśnienie znaczenia czterech sformułowań.

1 pkt – za poprawne wyjaśnienie znaczenia dwóch sformułowań.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

	Sformułowanie z tekstu	Wyjaśnienie znaczenia
1.	<i>trudne przedsięwzięcie</i>	<i>zadanie wymagające kilku operacji myślowych</i>
2.	<i>przestrzeń niezgody</i>	<i>sfera, w której następuje brak porozumienia</i>
3.	<i>mylne przekonanie</i>	<i>nieśluszne przeświadczenie</i>
4.	<i>wartościujące etykiety</i>	<i>subiektywne i stereotypowe opinie o kimś</i>

Zadanie 16. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka.

Zasady oceniania

2 pkt – za trafne wskazanie stylu i poprawne podanie dwóch jego właściwości.

1 pkt – za trafne wskazanie stylu i poprawne podanie jednej jego właściwości.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A

Przykładowe odpowiedzi

- *subiektywizm*
- *ekspresywność*
- *obrazowość*
- *jasność komunikatu*

Część II

Obszar standardów	Opis wymagań
Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu.

Temat 1. Na podstawie analizy fragmentu *Wiernej rzeki* Stefana Żeromskiego oraz fragmentu *Nad Niemnem* Elizy Orzeszkowej omów sposoby ukazywania tradycji powstańczej.

I. Rozwinięcie tematu (maksymalnie 25 punktów)

1. Wstępne rozpoznanie, np. **0–2**

- a) fragmenty dotyczą tradycji powstania styczniowego (proza z różnych epok),
- b) ocalały powstaniec i mieszkańcy wsi,
- c) funkcjonowanie motywu rzeki,
- d) schyłek powstania i czas po powstaniu (to samo powstanie).

2. Charakterystyka bohaterów w *Wiernej rzece* Stefana Żeromskiego, np. **0–4**

- a) obolały, ranny uczestnik powstania przeciwko zaborcom carskim,
 - szuka pomocy (wsparcia ludzi),
 - doświadcza trudu wędrówki w zimowym pejzażu,
 - przemieszcza się ostatkiem sił,

b) wiedzeni ciekawością mieszkańcy pobliskiej wioski, gawiedź.

3. Obraz i znaczenie rzeki we fragmencie prozy Stefana Żeromskiego, np. **0–5**

- a) rzeka jako droga powstańca do ludzi w poszukiwaniu pomocy,
- b) koi ból i cierpienie fizyczne rannego powstańca,
- c) wyznacza wędrówkę (jej trudy),
- d) porównana do matki,
- e) symbol przejścia (np. z wojny do wolności, z cierpienia do ukojenia),
- f) stały element pejzażu,
- g) wymowa tytułu (towarzyszy ludziom),
- h) dla mieszkańców wsi jest elementem codzienności (źródłem wody),
- i) uwznioślona.

4. Charakterystyka bohaterów w *Nad Niemnem* Elizy Orzeszkowej, np. **0–4**

- a) Jan Bohatyrowicz, syn schłopiatego szlachcica zagrodowego, który brał udział w powstaniu przeciwko zaborcom carskim,
 - jego ojciec zginął śmiercią bohaterską (brał udział w powstaniu ramię w ramię ze szlachtą),
 - przewodnik w wyprawie łodzią,
- b) Justyna Orzelska, krewna Korczyńskich,
 - zubożała szlachcianka,
 - pierwszy raz wybrała się do mogiły powstańców.

5. Obraz i znaczenie rzeki we fragmencie prozy Elizy Orzeszkowej, np. **0–5**

- a) wstęga wijąca się wśród zieleni,
- b) malowniczy element pięknego pejzażu,
- c) skupia mieszkańców okolicy,
- d) prowadzi do niej różne ścieżki (zbliża ludzi),

- e) wiedzie wśród niedostępnych i tajemniczych rejonów,
- f) ułatwia przedostanie się do grobów (miejsc niezwyklej pamięci).

6. Wymowa scen, np. **0–2**

- a) udział w powstaniu jako cierpienie, alienacja,
- b) pamiętanie o powstaniu jako bolesne wspomnienie,
- c) rzeka towarzyszy ludziom w ich traumatycznych przeżyciach, uszlachetnia ich i oczyszcza,
- d) jest symbolem trwałości.

7. Podsumowanie **0–3**

pełne, np. dostrzeżenie, że bohaterowie są związani z tradycją powstania styczniowego jako jego uczestnicy i jako jego świadkowie, czczący ich uczestników oraz dostrzeżenie znaczenia rzeki (przyrody) dla kondycji losu ludzkiego, historii Polaków i ich tradycji narodowowyzwoleńczej; **3 pkt**

częściowe, np. dostrzeżenie, że bohaterowie są związani z tradycją powstania styczniowego jako jego uczestnicy i jako jego świadkowie, oraz opisanie znaczenia rzeki. **2 pkt**

próba, np. dostrzeżenie, że fragmenty ukazują dwa różne obrazy dotyczące powstania. **1 pkt**

Temat 2. Kim jest poeta w ujęciu romantyków? Odpowiedz na podstawie analizy wiersza Władysława Syrokomli oraz wybranego utworu romantycznego. Wykorzystaj kontekst historycznoliteracki.

I. Rozwinięcie tematu (maksymalnie 25 punktów)

1. Wstępne rozpoznanie tematyki wiersza, np. **0–2**

- a) liryka osobista,
- b) deklamacyjność,
- d) przykład wiersza z romantyzmu krajowego.

2. Przedstawienie ogólnych założeń koncepcji poety i poezji w romantyzmie, np. **0–4**

- a) poeta – jednostka tytaniczna,
- b) poezja – siła duchowa narodu,
- c) tworzenie dla utrwalenia tożsamości narodowej (polskości),
- d) ekspresja i potęga emocji,
- e) poezja równa się czyn (misja).

3. Przedstawienie koncepcji poety i poezji w wierszu Władysława Syrokomli, np. **0–7**

- a) prosta niewyszukana koncepcja,
- b) wymóg szczerości,
- c) spontaniczność (prawdziwość) uczuć,
- d) portret poety dopasowany do ideologii tradycjonalistycznej,
- e) sentymentalność,
- f) prosta religijność,
- g) motyw „chleba duchowego”,
- h) przekazywana z pokolenia na pokolenie,
- i) indywidualizm.

4. Przedstawienie koncepcji poety i poezji w wybranym utworze romantycznym, np.

0–7

- a) w opozycji do klasycyzmu, bunt wobec oświecenia, przewaga poznania pozazmysłowego,
- b) poeta-tułacz,
- c) patriota, kochanek ojczyzny, gotowy do poświęcenia,
- d) alienacja, samotność,
- e) dociekanie tajemnicy, rozumie ją prosty lud i poeta,
- f) twórca natchniony (wieszcz),
- g) rozmawia (wodzi się) z Bogiem,
- h) poezja ma moc sprawczą,
- i) poezja to stan ducha przelany na papier,
- j) utwory jako manifesty,
- k) poezja jako arka przymierza, skarbnica narodowego pamiętek kościoła.

5. Kontekst epoki, np.

0–2

- a) literatura jako mowa uczuć,
- b) pamiętka ojczyzny (na przekór klęsce),
- c) poetyka romantycznych pejzaży paralelnych do świata ludzi,
- d) przyroda jako tło dla przeżyć człowieka.

6. Podsumowanie

0–3

pełne, np. dostrzeżenie, że romantyczna poezja ma ogromną moc, potrafi zachować dla przyszłych pokoleń pamięć bohaterów i wielkich czynów, służy wyrażaniu wnętrza poety (mowa uczuć).

3 pkt

częściowe, np. dostrzeżenie, że romantyczna poezja ma ogromną moc, potrafi zachować dla przyszłych pokoleń pamięć bohaterów

2 pkt

próba, np. dostrzeżenie, że romantyczna poezja ma ogromną moc.

1 pkt

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie; przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym;
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części;
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna.

5 pkt

3 pkt

1 pkt

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, urozmaicona leksyka;
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka;
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe.

5 pkt

3 pkt

1 pkt

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja;
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja;

12 pkt

9 pkt

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia; **6 pkt**
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych; **3 pkt**
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. **1 pkt**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); **3 pkt**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia), na ogół poprawna interpunkcja; **2 pkt**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). **1 pkt**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY **0–4**